

Brusel 28. listopadu 2023
(OR. en)

15594/23

SOC 794
EMPL 568
DIGIT 266
FREMP 335
MI 999

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	14655/23
Předmět:	Závěry Rady o digitalizaci v oblasti koordinace sociálního zabezpečení s cílem usnadnit uplatňování práv sociálního zabezpečení v EU a zmírnit administrativní zátěž

Delegace naleznou v příloze závěry Rady k výše uvedenému tématu, které schválila Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele na zasedání konaném ve dnech 27. a 28. listopadu 2023.

**Digitalizace v oblasti koordinace sociálního zabezpečení s cílem usnadnit uplatňování
práv sociálního zabezpečení v EU a zmírnit administrativní zátěž**

Závěry Rady

BEROUC V ÚVAHU, ŽE:

1. Hlavním cílem digitalizace je zvýšit efektivnost procesů, využití a výměnu údajů a zjednodušit a urychlit správní postupy.
2. V roce 2020 předložila Evropská komise sdělení s názvem „Formování digitální budoucnosti Evropy“ a v roce 2021 sdělení „Digitální kompas 2030: Evropské pojetí digitální dekády“.
3. Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022 se zavádí politický program Digitální dekáda 2030, jehož jedním z cílů je, aby EU a její občané mohli využívat bezpečnou digitální identitu, která každému uživateli umožní mít svou přítomnost a interakci na internetu pod kontrolou.
4. Politický program Digitální dekáda 2030 stanoví jako cíl zajistit do roku 2030 plné zpřístupnění klíčových veřejných služeb online a jako obecné cíle a) podporovat inkluzivní, transparentní a otevřené digitální prostředí zaměřené na člověka a založené na základních právech, s bezpečnými a interoperabilními digitálními technologiemi a službami a b) nabízet inkluzivní, efektivní, interoperabilní a personalizované veřejné služby a nástroje s vysokými standardy v oblasti bezpečnosti a ochrany soukromí. V souladu s těmito cíli navrhla Komise akt o Interoperabilní Evropě, který stanoví opatření zaměřená na zajištění vysoké úrovně interoperability veřejného sektoru v celé Unii. Cílem návrhu aktu o Interoperabilní Evropě je odstranit roztržičnost prostředí interoperability v Unii a umožnit orgánům veřejné správy v Unii účinně spolupracovat a poskytovat veřejné služby napříč hranicemi a odvětvími.

5. Politický program Digitální dekáda 2030 rovněž stanoví cíl, aby do roku 2030 mělo 100 % občanů Unie přístup k bezpečným prostředkům elektronické identifikace (eID), které budou využívány pro klíčové veřejné služby v celé EU.
6. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů, stanoví soubor povinností v oblasti digitální správy, které vycházejí ze zásady nediskriminace a zásady „pouze jednou“, a požadavky na informace týkající se postupů. Nařízení vyžaduje, aby členské státy zajistily, že občané a podniky budou mít do prosince 2023 přístup k 21 správním postupům a budou je moci provést a obdržet jejich výsledek zcela online. Některé postupy se týkají koordinace sociálního zabezpečení¹.
7. Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv navíc vychází z 20 klíčových zásad a práv, které mají zajistit spravedlivější a dobře fungující trhy práce a systémy sociálního zabezpečení ve prospěch občanů. Navrhuje důležité cíle, jichž má Evropská unie do roku 2030 dosáhnout. V uvedeném akčním plánu bylo rovněž oznámeno zahájení pilotního projektu evropského průkazu sociálního zabezpečení (ESSPASS), který má do roku 2023 prozkoumat digitální řešení pro přeshraniční ověřování nároků na sociální zabezpečení.
8. V první polovině roku 2023 se uskutečnily dvě akce věnované digitalizaci v oblasti koordinace sociálního zabezpečení: konference na vysoké úrovni na téma „Digitalizace v oblasti koordinace sociálního zabezpečení (ESSPASS) a pracovní karty“, která se konala dne 1. března 2023, a zasedání pracovní skupiny správní komise, které se konalo dne 8. března 2023.

¹ Mezi postupy, které mají být v oblasti koordinace sociálního zabezpečení digitalizovány, patří žádost o určení použitelných právních předpisů v souladu s hlavou II nařízení (ES) č. 883/2004, žádost o evropský průkaz zdravotního pojištění a žádost o důchod a předdůchodové dávky z povinných systémů.

9. V září 2023 zveřejnila Komise první výroční zprávu o stavu digitální dekády.
10. V září 2023 předložila Komise v souladu s článkem 36 nařízení (EU) 2018/1724 Evropskému parlamentu a Radě první dvouletou zprávu o provádění týkající se fungování jednotné digitální brány a fungování vnitřního trhu, která vychází ze statistik a zpětné vazby získaných v souladu s články 24, 25 a 26 uvedeného nařízení. Zpráva obsahuje hodnocení působnosti článku 14 (uplatňování zásady „pouze jednou“) s přihlédnutím k technologickému, tržnímu a právnímu vývoji týkajícímu se výměny důkazů mezi příslušnými orgány.
11. Kromě toho čl. 72 písm. d) nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení pověřuje správní komisi podporou nových technologií za účelem usnadnění volného pohybu osob, zejména modernizací postupů výměny informací a přizpůsobováním informačního toku mezi institucemi sociálního zabezpečení. Nařízení (ES) č. 987/2009² navíc zdůrazňuje význam využívání elektronických nástrojů při výměně údajů mezi institucemi členských států, jakož i úlohu správní komise při určování struktury, obsahu a formátu této výměny údajů, jakož i jejích podmínek.
12. Dne 6. září 2023 předložila Komise sdělení s názvem „Digitalizace v oblasti koordinace sociálního zabezpečení: usnadnění volného pohybu na jednotném trhu“. Sdělení vyhodnocuje stávající digitální iniciativy, poskytuje přehled vazeb mezi různými digitálními projekty podporujícími volný pohyb a mobilitu pracovních sil a ilustruje synergie a slučitelnost těchto iniciativ. Sdělení rovněž navrhuje opatření, která mají být přijata v krátkodobém a dlouhodobém horizontu s cílem dále digitalizovat přeshraniční procesy sociálního zabezpečení.

² 3. a 4. bod odůvodnění; články 4 a 95.

UZNÁVAJÍC, ŽE:

13. Rostoucí poptávka občanů a zkušenosti z posledních let, včetně pandemie COVID-19, zdůraznily význam digitalizace v oblasti zdraví a sociálního zabezpečení a potřebu urychlit její zavádění se zapojením všech členských států a odvětví na vnitrostátní i nadnárodní úrovni.
14. Digitalizace v oblasti sociálního zabezpečení v posledních letech pokročila díky rozvoji několika iniciativ. Elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení (EESSI) coby decentralizovaný informační systém umožňuje institucím sociálního zabezpečení v celé Unii rychlejší a bezpečnější výměnu informací. Její plné provádění by mělo být dokončeno do konce roku 2024. Pilotní projekt ESSPASS byl koncipován tak, aby zjednodušil interakci mezi mobilními občany a veřejnými subjekty. V návaznosti na první fázi pilotních činností v současné době dvě konsorcia, Digital Credentials for Europe (DC4EU) a Vector, za finanční podpory Evropské komise pilotně zavádějí digitalizaci postupů týkajících se přenosného dokumentu A1 a evropského průkazu zdravotního pojištění. Výsledky těchto rozsáhlých pilotních projektů digitálních řešení pro přeshraniční ověřování nároků na sociální zabezpečení by měly být zveřejněny do 2. čtvrtletí roku 2025. Budoucí evropský rámec digitální identity, který reviduje nařízení (EU) č. 910/2014 (nařízení eIDAS), by měl položit základy identity a důvěry v projekt ESSPASS a případně i v další budoucí digitální iniciativy v oblasti sociálního zabezpečení.
15. eIDAS, rámec pro důvěryhodnost a jeden z pilířů strategie digitalizace vypracované Evropskou unií, má za cíl zvýšit úroveň bezpečnosti transakcí pro podniky, zmírnit administrativní zátěž a zefektivnit provozní procesy.

16. EESSI je velmi ambiciózní dlouhodobý projekt, který již funguje ve všech zúčastněných zemích, přestože různé země musí systém ještě plně zavést. Byl zahájen program zlepšování provozních procesů s cílem tyto procesy zefektivnit a zdokonalit. Cílem tohoto programu je zlepšit fungování EESSI a efektivnost výměny informací a na základě získaných zkušeností by mohl rovněž přispět ke zkrácení realizační doby v rámci budoucího vývoje.
17. Základním cílem těchto projektů je zajistit, aby přeshraniční komunikace mezi občany a správními orgány, jakož i mezi vnitrostátními správními orgány navzájem probíhala mezi koncovými body bezpapírovým způsobem a poskytovala veškeré záruky, pokud jde o ochranu údajů.
18. Technologický vývoj a digitální nástroje by mohly potenciálně přispět k provádění budoucích legislativních změn. Legislativní změny je však třeba důkladně posoudit z hlediska jejich vlastního přínosu.
19. Vzhledem k tomu, že se společnost a služby sociálního zabezpečení stále více digitalizují, je třeba při zajišťování rovného přístupu ke službám a jejich digitalizaci věnovat plnou pozornost také otázce digitální gramotnosti, dovedností a začleňování. Zkušenosti získané během pandemie ukázaly, že většina obyvatel získala od roku 2020 určité digitální dovednosti³, ale zároveň zdůraznily, že je důležité zajistit, aby z digitální transformace měli prospěch všichni občané, včetně těch nejzranitelnějších. Přístup zaměřený na občany je klíčem k boji proti digitálnímu vyloučení, zmenšení digitální propasti a boji proti problému nevyužívání příslušných technologií potenciálními příjemci. Evropský rok dovedností podporuje myšlení zaměřené na změnu kvalifikace a prohlubování dovedností s cílem plně využít potenciál digitální transformace sociálně spravedlivým a inkluzivním způsobem. Je třeba pokračovat v úsilí a investicích v tomto ohledu. Současně by občané, kteří nemají plný přístup k digitalizovaným postupům, měli mít i nadále možnost využívat svých práv v oblasti sociálního zabezpečení.

³ Eurostat – Úroveň digitálních dovedností jednotlivců (do roku 2019) (online datový kód ISOK_SK_DSKL_I) [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#) a Úroveň digitálních dovedností jednotlivců (od roku 2021) (online datový kód: ISOK_SK_DSKL_I21) [Statistika | Eurostat \(europa.eu\)](#)

20. Pokud jde o řízení orgánů veřejné správy, digitalizace by měla být vždy považována za nástroj, který je třeba komplexně využívat a zavádět, kdekoli a kdykoli je to účelné. Měly by být zohledněny vnitrostátní podmínky a rovněž poměr nákladů a přínosů. Nejedná se pouze o to, aby občané a podniky mohli komunikovat s orgány veřejné správy online, aby iniciovat tak určité řízení. Aby se zabránilo zpožděním a další administrativní zátěži a nákladům, mohou orgány veřejné správy digitální nástroje využívat k urychlení procesů, odhalení duplicit a snížení rizika podvodů a chyb. To nevylučuje lidský zásah v případech vyžadujících osobní poradenství nebo posouzení jednotlivých případů.

ZDŮRAZŇUJÍC, ŽE:

21. Od roku 2020 bylo dosaženo většího pokroku v digitalizaci vnitrostátních a přeshraničních procesů v oblasti sociálního zabezpečení než v předchozích letech. Navzdory dosaženému pokroku však existuje prostor pro další rozvoj digitalizace koordinace sociálního zabezpečení, a to i s ohledem na rychlý vývoj nových technologií, které otevírají nové perspektivy, jež by mohly být zohledněny.
22. Díky dostupným finančním zdrojům EU, včetně Nástroje pro oživení a odolnost a Evropského sociálního fondu plus (ESF+), by se mohlo pokročit v digitalizaci v členských státech, zejména pak v těch členských státech, které jsou digitálně méně vyspělé.
23. Iniciativy Komise se zaměřují na podporu rozvoje digitalizace, přičemž do centra tohoto cíle staví občany, vytváří intuitivní a uživatelsky vstřícné nástroje, které používají jednoduchý jazyk, a navíc podporují přeshraniční a meziodvětvovou interoperabilitu mezi orgány veřejné správy.

24. Pravidelné diskuse mezi zástupci správních orgánů členských států a Komisí mají zásadní význam pro zajištění politického vedení probíhajících a plánovaných procesů digitalizace a pro sledování pokroku. Vzhledem k odborným znalostem institucí sociálního zabezpečení je rovněž nezbytné zajistit jejich zapojení do těchto pravidelných diskusí a podporovat sdílení osvědčených postupů.
25. Komise se společně se správní komisí a technickou komisí aktivně podílí na analýze dopadu jednotlivých digitálních iniciativ na uplatňování práv sociálního zabezpečení mobilními občany. To by rovněž poskytlo příležitost pro vzájemné učení a sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy.
26. Aby se zabránilo roztříštěnosti a aby bylo možné získat jasnou představu o různých digitálních iniciativách, jejich dopadu na koordinaci sociálního zabezpečení a jejich možných překrývajících se účincích, je třeba při přípravě a zpracování různých iniciativ EU věnovat pozornost spolupráci a výměně informací.
27. Další nové evropské iniciativy v oblasti digitalizace by měly vycházet z hodnocení stávajících iniciativ a doplňovat stávající evropské a vnitrostátní nástroje.

RADA EVROPSKÉ UNIE VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY S OHLEDEM NA SVÉ VNITROSTÁTNÍ PODMÍNKY:

28. Pokračovaly v přijímání opatření, která zajistí provádění stávajících a nových digitálních a interoperabilních iniciativ, jež zjednodušují a urychlují správní postupy a komunikaci mezi vnitrostátními správními orgány členských států a zajišťují soulad s platnými právními předpisy EU, a zejména dokončily zavádění a plné zprovoznění EESSI nejpozději do roku 2024.

29. Zintenzivnily úsilí o naplnění cílů digitální dekády, aby do roku 2030 bylo 100 % klíčových veřejných služeb dostupných online, mimo jiné i v oblasti sociálního zabezpečení, a 100 % občanů mělo přístup k prostředkům elektronické identifikace (eID), které se budou používat pro klíčové veřejné služby v celé EU, včetně sociálního zabezpečení.
30. Zachovaly investice do automatizace postupů pro vyřizování vnitrostátních a přeshraničních případů v oblasti sociálního zabezpečení a sociální ochrany.
31. Pokračovaly v úsilí o zavedení digitalizace postupů podle nařízení o jednotné digitální bráně v oblasti koordinace sociálního zabezpečení.
32. Zvážily zapojení do činností konsorcií Digital Credentials for Europe (DC4EU) a Vector, která v návaznosti na první fázi pilotního projektu ESSPASS pilotně zavádějí digitalizaci postupů týkajících se přenosného dokumentu A1 a evropského průkazu zdravotního pojištění.
33. Vybízely své orgány veřejné správy ke spolupráci využívající plynulou a včasnou komunikaci s cílem zajistit bezproblémové pokrytí pracovníků v rámci jednotného trhu. Zajistily, aby všechny procesy v oblasti sociálního zabezpečení, včetně přeshraničních procesů, byly pro pracovníky, podniky a zúčastněné správní orgány jasné, transparentní a zjednodušené.
34. Snažily se zajistit, aby úsilí v oblasti digitalizace pomohlo urychlit určování práv a povinností mobilních občanů a společností, zvýšit úroveň ochrany práv občanů, snížit riziko chyb a podvodů a přispět k zajištění udržitelnosti systémů sociálního zabezpečení.
35. Pokračovaly v přijímání opatření k posílení ochrany údajů při provádění digitálních iniciativ, neboť koordinace sociálního zabezpečení se týká citlivých osobních údajů.

RADA EVROPSKÉ UNIE VYZÝVÁ KOMISI, ABY:

36. Šířila své sdělení o digitalizaci v oblasti koordinace sociálního zabezpečení ze dne 6. září 2023 a podporovala diskusi o této otázce mezi členskými státy s cílem podpořit dialog a výměnu informací o digitalizaci v oblasti koordinace sociálního zabezpečení na různých fórech, jako jsou setkání na vysoké úrovni s členskými státy, která bude Komise každoročně pořádat, jak je uvedeno ve sdělení⁴.
37. Nadále podporovala členské státy v úplném a správném provádění EESSI, a to i s využitím dostupných finančních zdrojů EU a odborných znalostí v oblasti IT, a spolupracovala s nimi na neustálém zlepšování efektivnosti a účinnosti systému.
38. Na základě výsledků probíhajících pilotních činností konsorcií v návaznosti na první fázi pilotního projektu ESSPASS přezkoumala ve spolupráci s členskými státy další kroky, včetně možnosti zavést řešení ESSPASS ve všech zemích EU, a posoudila případnou nutnost změny legislativního rámce.
39. Průběžně členské státy informovala o aktuálním stavu iniciativ v oblasti digitalizace týkajících se koordinace sociálního zabezpečení prostřednictvím každoročních setkání na vysoké úrovni a pravidelných výměn informací se správní komisí a technickou komisí.
40. Podporovala sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy s podporou Evropského orgánu pro pracovní záležitosti (ELA) při současném respektování úlohy a pravomocí správní komise a technické komise v této záležitosti podle článků 72 a 73 nařízení (ES) č. 883/2004, jakož i stávající dohody o spolupráci mezi Evropským orgánem pro pracovní záležitosti a správní komisí.

⁴ „Komise jednou ročně uspořádá setkání na vysoké úrovni s členskými státy s cílem projednat a podpořit provádění další digitalizace, standardizace a automatizace v oblasti koordinace sociálního zabezpečení, což usnadní volný pohyb a mobilitu pracovních sil včetně zvýšení interoperability s dalšími příslušnými odvětvími.“ COM(2023) 501, strana 15.

41. Ve spolupráci se správní komisí prozkoumala možnosti, jak by technická komise mohla pomoci posoudit dopady a přínosy vnitrostátních a unijních digitálních iniciativ v oblasti koordinace sociálního zabezpečení, při současném respektování různých správních struktur těchto iniciativ.
 42. Na základě analýzy, kterou poskytl ELA ohledně vnitrostátních digitálních řešení a digitální vyspělosti vnitrostátních systémů, pomohla členským státům lépe zacílit investice, a zajistit tak, aby pokrok probíhal souběžně v celé Evropě.
 43. Nadále zajišťovala soudržný přístup k digitalizaci v oblasti koordinace sociálního zabezpečení a zajistila součinnost mezi digitálními nástroji a řešeními, která již existují, a sbližování různých iniciativ.
 44. Analyzovala potenciální využití umělé inteligence v kontextu koordinace sociálního zabezpečení.
 45. Prozkoumala možnost dalšího zjednodušení a zefektivnění postupů upravujících volný pohyb osob a pracovníků v EU s ohledem na vnitrostátní procesy a stávající pravidla Unie v oblasti koordinace sociálního zabezpečení.
-